

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Sexuální obtěžování

Za sexuální obtěžování v zaměstnání česká společnost obvykle považuje situace, kdy například šéf nebo šéfová využije své nadřízenosti k vymáhání sexuálních úkonů. Lechtivé vtípky v práci mužům ani ženám v Česku moc nevadí, ale při poplácání po hýždích už znervózní.

Opravdu pomůže nová definice sexuálního obtěžování, která vejde v platnost 1. března, jeho objektům víc než ta předešlá? Podle všeho ne. "Je jen více slovy řečeno totéž, co platilo už předtím," říká právnička Českého helsinského výboru Jaroslava Štamberková. Navíc v momentě, kdy je oběť sexuálního obtěžování na pracovišti nucena k určitým sexuálním úkonům, její případ může řešit tak jako dosud například občanský zákoník či trestní zákon jako útisk, vydírání, pohlavní zneužívání a znásilnění.

Zákonodárci sice tvrdí, že se Česko novou definicí sexuálního obtěžování přiblížilo k Evropské unii, jenže ta ve své směrnici sexuální obtěžování daleko více konkretizuje. Rozlišuje kvůli snazší postižitelnosti sexuální obtěžování na tři druhy: slovní (poznámky o postavě či vzhledu, erotické žerty, sexuální nabídky), mimoslovní (vyzývavé pohledy či hvízdání) a fyzické (od různých dotyků až po znásilnění).

Než se mlsně podíváte

Podle průzkumu společnosti GfK jsou Češi tolerantní k lechtivým vtípům, objímání kolem ramen či žádostivým pohledům směrem k osobě druhého pohlaví. Ale třeba ne všichni. Co jinému polichotí, druhého může pohoršit. Podle sexuologa Jiřího Mellana je nutné předem odhadnout reakci toho, na něhož budeme pohvizdovat či směřovat vtípky. "Nakonec - je to přece o lidské slušnosti. Určitě je neslušné plácnout po zadku zaměstnankyni, kterou neznáme, jen proto, že se nám to prostě líbí. Lechtivý vtípek mohou říct kolegyni, kterou již dlouho znám a vím, že se podobným vtípkům směje," vysvětluje Mellan. "Upřímně řečeno, zaplať pánbůh, že zdravé erotické jiskření mezi muži a ženami existuje, jinak by lidstvo vyhynulo. V pracovním životě je pak toto jiskření motivující; avšak musí být oboustranně vítané."

Česká společnost nepovažuje sexuální obtěžování za příliš závažný společenský problém...

Pomsta jako výnosný džob?

I kdyby slovní či neverbální "lehká forma" sexuálního obtěžování někomu vadila, při

zkušenostech s rychlostí českých soudů málokteré ženě stojí za to se soudit. Navíc mínění veřejnosti je lehkému erotickému škádlení v celé střední Evropě spíše nakloněno, a to i v pracovním prostředí. Podle právničky Štamberkové je Amerika v tomto směru daleko puritánštější.

"Tam řada lidí zjistila, že zažalovat zaměstnavatele za jakoukoli diskriminaci či sexuální obtěžování může být výnosný džob," říká. A to i když se chce někdo někomu pomstít. V USA jsou soudy skutečně doslova zavaleny podáními tohoto druhu. Oběť sexuálního obtěžování totiž může podat žalobu i bez důkazů a je na obviněném, aby dokazoval svou nevinu. Duševní strádání oběti způsobené obtěžováním se jen těžko vyvrací, proto bývají žaloby ve značné míře úspěšné a některé ženy na nich vydělaly. V Česku podle zákonodárců nic takového nehrozí.

Češi a sexuální obtěžování

Nejvíce vadí:

1. vymáhání sexuálního styku pod hrozbou finančního postihu nebo propuštění z práce, 2. nabídky k sexuálnímu styku, 3. vytrvalé vynucování soukromé schůzky.

Nejméně vadí:

1. objímání okolo ramen, 2. vyzývavé či žádostivé pohledy na osobu druhého pohlaví, 3. vyprávění oplzlých vtipů.

Dokaž si nevinu, jak chceš

Rozpaky některých právníků v otázce sexuálního obtěžování vzbuzuje právě takzvané

přenesené důkazní břemeno. To znamená, že pokud například nějaká zaměstnankyně přijde s tím, že ji její kolega či nadřízený obtěžuje, je na něm, aby prokázal, že tomu tak není. "Myslím, že by také oběť měla dokázat, že k něčemu došlo, i když je to samozřejmě těžké. Ale ať mají obě strany buď tytéž výhody, nebo nevýhody," říká právnička Štamberková. I žalující strana však může podle Ireny Dleskové z ministerstva práce a sociálních věcí narazit. Musí totiž diskriminační jednání popsat a konkrétně vymezit. "Nebude-li tento popis či konkrétní vymezení odpovídat zákonem vymezeným znakům, nebude mít toto tvrzení naději na úspěch," vysvětluje a dodává, že podle okolností pak může jít ze strany žalobce o pomluvu.

Definice sexuálního obtěžování (platná od 1. března 2004)

Sexuálním obtěžováním se podle § 1 odst. 9 zákoníku práce rozumí jednání sexuální povahy v jakékoliv formě, které 1. je dotčeným zaměstnancem oprávněně vnímáno jako nevíтанé, nevhodné nebo urážlivé a jehož záměr nebo důsledek vede ke snížení důstojnosti fyzické osoby nebo k vytváření nepřátelského, ponižujícího nebo zneklidňujícího prostředí na pracovišti, nebo 2. může být oprávněně vnímáno jako podmínka pro rozhodnutí, které ovlivní výkon práv a povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů.

Zdroj: www.idnes.cz